

**Kliimaministri määruse „Kliimaministri 14. augusti 2023. a määruse nr 47
„Elamute liitumise kaugküttevõrkudega või tahkel kütusel põhineva kütteseadme
uuendamise toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ muutmise“
eelnou seletuskiri**

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitikate rakendamise seaduse § 10 lõike 2 (edaspidi ÜSS) alusel ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ § 41 lõikega 1.

Määrusega reguleeritakse toetuse andmise tingimusi „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi rakenduskava) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 1 „Energiatõhususe edendamine ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine“ meetme 21.2.1.4 „Kliima-eesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus“ sekkumises elamute liitumiseks kaugküttevõrkudega või tahkel kütusel põhineva kütteseadme uuendamiseks.

Eelnõukohase määrusega täpsustatakse termineid, lisatakse toetatava tegevusena pliidi soetamine koos paigaldusega ja ehitamine ning toetamine kindlasummalise maksena. Välja jäetakse tingimus, et elamu peab olema ehitatud enne 2010. aasta 1. jaanuari, ehtisregistris olevate andmete täpsustus ning varasema toetuse tagasinõudmise otsuse olemasolu korral toetuse saamisest välistuse tingimus. Toetatavate kulude hulka lisatakse kaugküttega liitumisega seotud kulud. Samuti lisatakse võimalus avada toetuse andmiseks nii jooksev kui vooruline taotlemine. Täpsustatakse menetlemise tähtaegu jooksva kui voorulise taotlemine korral ning väljamakse taotluse esitamisel nõutavat dokumentatsiooni.

Määruse eelnõu on ette valmistanud Kliimaministeeriumi välisõhu osakonna juhataja Heidi Koger (tel 626 2976, heidi.koger@kliimaministeerium.ee), finantsosakonna struktuuritoetuste nõunik Eerika Purgel (tel 626 0709, eerika.purgel@kliimaministeerium.ee) ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse eraisikute toetuste teenuseomanik Kersti Saar (tel 5878 9679, kersti.saar@kredex.ee). Määruse eelnõu õigusekspertiisi on teinud Kliimaministeeriumi õigusosakonna jurist Rene Lauk (tel 626 2948, rene.lauk@kliimaministeerium.ee) ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse peajurist Ingrid Ajangu (tel 667 4142 ingrid.ajangu@kredex.ee). Keeletoimetaja oli Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Aili Sandre (tel 5322 9013, aili.sandre@justdigi.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 29 punktist.

Punktiga 1 asendatakse määruse tekstis läbivalt tekstiosa „olemasolev tahkel kütusel põhinev küttesead“ tekstiosaga „olemasolev küttesead“ vastavas käändes. Muudatuse selgitus on toodud punktis 2.

Punktiga 2 muudetakse § 2 lõiget 2, täpsustades terminit „olemasolev küttesead“. Muudatuse eesmärk on anda toetust suurema hulga tahket kütust kasutavate lokaalsete kütteseadmete uuendamiseks. Kehtiva määruse kohaselt oli olemasolev küttesead piiritletud katla ja ahjuga. Pärast määruse jõustumist saab eemaldada või asendada mistahes tahket kütust kasutava ja välisõhku saasteaineid heitva olemasoleva kütteseadme.

Punktidega 3 ja 4 täiendatakse määruse § 2 lõiget 3 ning § 5 lõike 3 punkti 4, lisades toetatavate tahkel kütusel põhinevate lokaalsete kütteseadmete loetelusse „pliid“. Muudatuse eesmärk on toetada elamute kütmiseks pliitide ehitamist ja paigaldamist, kuna määruse rakendamise ajal on ilmnenud selle vastu suur huvi. Toetatav tegevus panustab strateegia „Eesti 2035“ pikaajalise strateegilise sihti „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“, viies Eestis ellu ÜRO üleilmsete säästva arengu eesmärgi 11.6 „Vähendada 2030. aastaks linnade negatiivset keskkonnamõju elaniku kohta, pöörates erilist tähelepanu õhu kvaliteedile ning olme- ja muude jäätmete käitlemisele“ ning 3.9 „Vähendada 2030. aastaks oluliselt ohtlikest kemikaalidest ning saastunud õhust, veest ja pinnasest põhjustatud surmade ja haigestumiste arvu“.

Toetatav tegevus aitab saavutada „Eesti 2035“ tegevuskava majandus- ja kliimavaldkonna eesmärgi ja mõõdikut „keskkonnatrendide indeks“, panustades eraldi näitajasse „taastuvenergia osakaalu tõstmine energia summaarses lõpptarbimises“. Toetatav tegevus panustab muuhulgas ka rahva kestlikkuse, tervise ja sotsiaalkaitse valdkonna eesmärgi, kujundades elukeskkonda ning inimeste hoiakuid ja käitumist tervist ja keskkonda hoidvaks ning vähendades riskikäitumist. Toetatav tegevus aitab saavutada Euroopa puhta õhu paketi eesmärgi vähendada kavandatud meetmete abil aastaks 2030 õhusaaste kahjulikku mõju inimese tervisele 40% võrreldes aastaga 2005. Toetatav tegevus on üks õhusaaste vähendamise meetmest „Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklikus programmis aastateks 2020–2030“.

Samuti parandatakse § 2 lõikes 3 trükiviga sõnas „pelletikatel“, lisades i-tähe.

Punktiga 5 muudetakse § 5 lõike 3 punkti 7 sõnastust, jättes välja tekstiosa „moodulahju, kaminahju ja käsitööna valminud“, kuna see on ülevõtte ja on kaetud ahju mõistega, ning lisades teksti pliidi ehituse.

Punktidega 6, 7 ja 12 täiendatakse § 5 lõiget 4 ja § 6 lõiget 4, lisades ehitusprojekti koostamise kulu, mis on tehtud alates 14.08.2023, abikõlblike kulude loetelusse, ning § 8 lõiget 3, lisades toetuse suurusele kindlasummalise maksena kaugküttega liitumise korral liitumisega seotud kulud. Muudatuse eesmärk on toetada kaugküttevõrguga liitumisel ka ehitusprojekti koostamise kulu, kuna see on oluline ja kaugküttega liitumisega vältimatult kaasnev otsene kulu, mida praegu ei toetata.

Punktiga 8 muudetakse § 6 lõiget 8, jättes välja tingimuse, et toetuse saamiseks peab elamu olema ehitatud enne 2010. aasta 1. jaanuari, ning täpsustatakse kütteseadme kohta ehitisregistris olevaid andmeid. Muudatuse eesmärk on toetuse laiendamine hiljem ehitatud elamutele, kuna kütteseadme vanus ning seisukord ei ole elamu ehitamise ajaga seotud. Vanemal elamul võib olla heas korras kütteseadme ning uuemal elamul võib olla halvas seisukorras vältimatult uuendamist vajav kütteseadme. Toetatavad on elamu küttesüsteemi parendavad tegevused. Samuti tekitasid ehitisregistris olevad andmed asjatut segadust. Kuna varasem täpsustus „soojusvarustuse liigina peab ehitisregistrisse olema märgitud lokaal- või kohtküte ja energiaallika liigina tahkekütus“ ei ole vajalikuks osutunud ning terminoloogia võib tulevikus taas muutuda, jäetakse kütteseadmete kohta kehtestatud ehitisregistri andmete andmevälja olemasolu nõue välja. See ei laienda ega kitsenda toetuse taotlemise võimalusi.

Punktiga 9 muudetakse § 6 lõike 13 sõnastust, asendades tekstiosa „katla või“ tekstiosaga „tootja toodetud“ ning tekstiosa „Tahkekütuse-kohtkütteseadmed“ tekstiosaga „Nimetatud kütteseadmed“. Muudatuste eesmärk on luua selgus kütteseadmete puhul, millele rakendatakse A+ ja ökodisaini direktiivi nõudeid.

Punktiga 10 muudetakse ja täiendatakse § 6 lõike 15 sõnastust. Muudatuse eesmärk on tagada olemasolevate nõuete samaväärne kehtimine lisanduvale toetatavale tegevusele ehk pliidi ehitamisele. Ka pliidi peab ehitama pädev, kvalifitseeritud inimene ning toetatud projekti tulem on ohutu ja ametlikult kasutatav.

Punktiga 11 tunnistatakse kehtetuks § 6 lõige 18. Toetuse andmise eesmärk tagatakse teiste määruses seatud nõuete kaudu.

Punktiga 13 täiendatakse § 8 lõikega 3¹, lisades pliidi ehitamise või paigaldamise korral kindlasummalise makse toetuse suuruse määramise põhimõte. Muudatuse eesmärk on toetuse laiendamine pliidi paigaldamiseks või ehitamiseks ning kindlasummalise toetuse suuruse sätestamine. Pliitide ehitusliku eripära tõttu võib tööde maht oluliselt varieeruda ning seetõttu on toetusmeetme rakendamisel kohane eelistada kindlasummalist makset, mitte töötada välja fikseeritud ühikuhinda.

Punktiga 14 tunnistatakse kehtetuks § 9 lõige 4. Muudatusega jäetakse välja toetuse saamist välistav tingimus, kui taotlemisele eelneva viie aasta jooksul on otsustatud toetus tagasi nõuda. Muudatuse eesmärk on lõpetada toetuse andmise välistamine varasema tegevuse tõttu, kuna varasema toetuse tagasinõudmise olemasolu kontrollimine on märkimisväärne menetluskooormus rakendusüksusele. Samuti on tõenäoline, et varem eksinud füüsiline isik edaspidi järgib sätestatud tingimusi. Seega on toetuse nõuete rikkumise risk väike ning saadav kasu kaalub riskid üles.

Punktiga 15 muudetakse § 11 lõike 2 punkti 3, lisades, et ka pliidi ehitamise või paigaldamise korral tuleb taotluses esitada eelarveprojekt, nagu nõutakse kaugküttega liitumise korral. Muudatuse eesmärk on tagada taotluses vajalike andmete olemasolu, sest toetust arvestatakse kindlasummalise maksena.

Punktiga 16 tunnistatakse kehtetuks § 11 lõike 2 punkt 4, seega jäetakse taotluses nõutavate andmete hulgast välja elamu kütteseadme paigaldamise projekteerimise maksumus. Seda seetõttu, et me projekteerimist ei toeta.

Punktiga 17 jäetakse § 11 lõike 3 punkti 2 taotluse lisadokumentide loetelust välja tehniline kirjeldus ning sõnastatakse punkt ümber nii, et ehitusprojekti peab esitama siis, kui seda nõuab ehitusseadustik. Muudatuse eesmärk on vähendada halduskooormust. Samade andmete korduv küsimine ei ole vajalik ega mõistlik ning projekteerimise maksumuse küsimine kõigilt taotlejatelt ei ole vajalik.

Punktidega 18 ja 21 sõnastatakse ümber § 11 lõike 3 punkt 6 ning § 12 lõige 1. Kehtiva korra järgi saab toetuse andmist otsustada ainult voorulise taotlemise korral. Muudatuse eesmärk on anda õiguslik alus avada taotlemine nii voorulise taotlemisena kui ka jooksva taotlemisena. Paragrahvi 11 lõike 3 punkti 6 nõuet kohaldatakse ainult voorudes taotlemise korral, et järjestada taotlused kehtiva korra kohaselt, ning jooksva taotlemise korral esitamise järjekorras. Paindlikum toetuse andmine tagab meetme tõhusama rakendamise.

Jooksev taotlemine on avatud taotlemine, kus taotlusi saab esitada kogu selleks ettenähtud perioodi jooksul alates rakendusüksuse poolt teavitatud taotluste vastuvõtmise alustamisest kuni taotluste vastuvõtmise peatamiseni. Vooruline taotlemine on avatud taotlemine, kus taotlus peab olema esitatud rakendusüksuse määratud kindlaks tähtajaks.

Punktidega 19 ja 20 täiendatakse § 11 lõiget 3 punktiga 7, lisades taotluse lisadokumentide nimekirja võrreldavad hinnapakumused ja nende saamiseks tehtud hinnapäringud ning

projekti eelarve, ning täiendatakse § 11 lõikega 4, millega kirjeldatakse võrreldavate hinnapakumiste küsimise alused. Pliidi ehitamise või paigalduse toetuse suurus kindlasummalise maksena määratakse ehitamisega seotud kulude kogumaksumuse eelarve põhjal.

Punktidega 22 ja 23 muudetakse § 13 lõiget 1, mille kohaselt antakse toetust jooksva või voorulise avatud taotlemise kaudu, ning § 14 lõikes 10 sätestatakse menetluse tähtajad voorulise taotlemise korral. Muudatuse eesmärk on tagada terminoloogiline selgus selles, et tähtajalise taotlusvooruga asemel kasutatakse edaspidi mõistet „vooruline taotlemine“, samuti lisatakse jooksev taotlemine. Kehtivaid menetlustähtaegu kohaldatakse voolus taotlemise korral.

Punktiga 24 lisatakse § 14 lõige 11, sätestades menetluse tähtjaks 60 tööpäeva taotluse esitamisest jooksva taotlemise korral.

Punktiga 25 täiendatakse § 15 lõiget 4, sätestades voorulise taotlemise korral taotluste järjestamine. Muudatuse eesmärk on voorulise taotlemise korral tagada kehtiva taotluste järjestamise korra jätkuv kohaldamine ning jooksva taotlemise korral mitte kohaldada § 11 lõike 3 punkti 6 nõuet rahuldada kõik vastavaks tunnistatud taotlused eelarve täitumiseni nende esitamise järjekorras.

Punktiga 26 täiendatakse § 21 lõiget 2 punktiga 4 viies määrus kooskõlla ühendmäärusega. Toetust makstakse lihtsustatud kulude alusel kas ühikuhinna või kindlasummalise maksena. Nimetatud juhtudel on oluline, et toetuse saaja saavutab kokkulepitud tulemuse, mistõttu ei ole ostumenetluse reeglite järgimine tervikuna nõutav. Lihtsustatud kulude rahastamise korral on oluline kütteseadme ja/või (ehitus)teenuste tellimise puhul huvide konfliktist hoidumine. Toetuse saamise aluseks olevaid dokumentide ja tõendite kõrval tuleb esitada ka dokumente, mis tõendavad, et kütteseadme ja/või (ehitus)teenuste tellimisel on huvide konflikti vältitud. Seega peab toetuse saaja olema valmis esitama uurimisasutusele, näiteks Euroopa Kontrollikoja, ostuga seotud dokumente, mille alusel on võimalik veenduda, et toetuse saaja ei ole müüja või (ehitus)teenuseosutajaga seotud viisil, mis on käsitatav huvide konfliktina. Esmased sellised tõendid on näiteks leping või arve, mille alusel tehakse kindlaks tehingupooled. Üldpõhimõte, mille kohaselt toetuse saaja ei esita lihtsustatud kulude kasutamisel rakendusüksusele kuludokumente ja rakendusüksus neid ei kontrolli, ei muutu.

Punktiga 27 täiendatakse § 21 lõikega 3, sätestades toetuse saamise aluseks olevate dokumente säilitamise kohustuse.

Punktiga 28 muudetakse ja täpsustatakse § 23 lõikes 4 väljamaksetaotlusele lisatavate dokumentide nimekirja. Leevendatakse nõudeid tööde üleandmist ja vastuvõtmist tõendava dokumentatsioonile. Välja jäetakse tahkel kütusel töötava kütteseadme passi, väljaspool Euroopa majanduspiirkonda asuva tootja toodetud kütteseadme paigaldamisel seadme CE sertifikaadi, garantiide ja pottsepa kutsetunnistuse numbri esitamise kohustus. Nende asemel peab taotleja esitama dokumendi, mis kinnitab kütteseadme vastavust määruse § 6 lõigetes 11, 13, 14, ja 15 sätestatud nõuetele. Selle muudatusega välditakse andmete korduvat küsimist ning leevendatakse tööde tegemist tõendava dokumentatsiooni vormilisi nõudeid. Muudatuse eesmärk on halduskoormuse vähendamine. Täpsustatakse veel, et kaugküttega liitumisel ei tohi sõlmida liitumist tõendavat ostu-müügilepingut enne taotluse rahuldamise otsuse kuupäeva. See tagab, et taotlejal ei teki rahalisi kohustusi enne taotluse rahuldamise otsust.

Punktiga 29 lisatakse § 23 lõige 5, sätestades toetuse väljamaksetaotluse menetlemise tähtajad. Rakendusüksus kontrollib dokumentide nõuetele vastavust 30 kalendripäeva jooksul

väljamaksetaotluse esitamisest arvates. Muudatuse eesmärk on kooskõlas hea halduse põhimõtetega sätestada õigusaktist praegu eksikombel puuduvad väljamaksetaotluse menetlemise tähtajad.

Punktiga 29 lisatakse veel ka § 23 lõige 6, sätestades õigus küsida toetuse väljamaksetaotluse menetlemisel taotlejalt lisainfot. See on tavapärane praktika ehk rakendusüksusel on õigus puuduste esinemisel küsida taotlejalt lisainfot. Muudatuse eesmärk on kooskõlas hea halduse põhimõtetega sätestada õigusaktist praegu eksikombel puuduv väljamaksetaotluse menetlemine.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu aluseks on perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadus ja selle alusel antud õigusaktid, mis omakorda on kooskõlas ELi õigusega.

Määruse eelnõu on muu hulgas kooskõlas järgmiste ELi määrustega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ühissätete määrus);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1058, 24. juuni 2021, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi.

4. Määruse mõju

Määrusega täiendatakse toetuse andmise võimalusi, edaspidi antakse toetusi kahel viisil: nii voorudes kui ka jooksvalt. Muudatus toetab meetme eesmärkide täitmist. Positiivne mõju majandusele tuleneb meetme mahu paremast kasutamisest ehk täiendavast majandusse suunatud rahast. Määruse rakendamine toetab primaarenergia kasutuse vähendamist. Olulisim mõju on edasine välisõhu saastamise vähendamine. Õhu paranenud kvaliteet tähendab varasemast väiksemat kahjulikku tervisemõju ehk elanike paremat tervist.

5. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa lisakulutusi ega -tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Sotsiaalministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Siseministeeriumile, Kultuuriministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Riigikantseleile, Euroopa Komisjonile ja perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitikate rakendamise seirekomisjoni liikmetele ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Päästeametile, Riigi Tugiteenuste Keskusele. Eelnõu saadeti arvamuse avaldamiseks keskkonnavaldkonna arengukava (KEVAD) juhtkomisjonile.

Kooskõlastustabel	
Märkus ja selle esitaja	Kliimaministeeriumi vastus
Märkuse esitaja: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	
Eelnõu punkt 10 – standardi EVS-EN 15544 tähisesse on sattunud liigne sidekriips, korrektne tähis on „EVS-EN 15544“. Standardiseeritud ühikuhinna analüüsi dokument: punkti 1.2 lõikes 2 toodud piirangud: 6.-8. piirang – praeguse sõnastusega on standardite järgimine kohustuslik ning standardite kasutamisele alternatiivset võimalust ei jäeta (kohustus ühe standardi asemel mõnda teist standardit kasutada ei ole alternatiivne lahendus), mis omakorda on vastuolus ka määruse tekstiga. Standardi kasutamisele alternatiivse võimalus jätmiseks ja dokumendi viimiseks kooskõlla määruse tekstiga teeme ettepaneku asendada nendes punktides sõnad „mõne muu samaväärse rahvusvahelise või Euroopa standardiorganisatsiooni standardi“ sõnadega „mõne muu samaväärse dokumendi“ vastavas käändes. Viidatud piirangutes toodud standardite EVS-EN 15544 ja EVS 812-3 tähisesse on sattunud ka väiksed apsakad, korrektsed tähised on vastavalt „EVS-EN 15544“ ja „EVS 812-3“ (ilma dateeringuta).	Arvestatud. Märkuses viidatud dokumendid on täpsustatud.
Märkuse esitaja: Riigi Tugiteenuste Keskus	
1. 2025. aasta märtsis esitas Euroopa Komisjon Eestile Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 258 alusel põhjendatud arvamuse seoses sellega, et Eesti ei ole 30. juuniks 2024 esitanud riikliku energia- ja kliimakava ajakohastatud versiooni, nagu on nõutud vastavalt energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 lõikele 2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikkel 73 lõike 2 punkti i kohaselt tuleb projektide rahastamisel tagada, et valitud tegevusi ei mõjutaks otseselt ELi toimimise lepingu artikli 258 kohane komisjoni põhjendatud arvamus rikkumise kohta, mis seab ohtu kulude seaduslikkuse ja korrektsuse või tegevuste tulemuslikkuse. Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavas 2021–2027 on poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 1	Mitte arvestatud ning selgitame. Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamisel on tagatud Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavas 2021–2027 (rakenduskava) toodud riikliku energia- ja kliimakavaga 2030 (REKK) arvestamine. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2018. aasta määrusele (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist, peavad liikmesriigid peatükis 4 välja toodud nõuete täitmiseks esitama lõimitud REKKid. Vastavalt nimetatud määrusele peavad need sisaldama muuhulgas riiklike eesmärkide ja panuste kirjeldust, kuid määrus ei kohusta REKKiga eesmäärke

„Energiatõhususe edendamine ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine“ investeringute põhjendusena m.h viidatud riiklikule energiaja kliimakavale aastani 2030. Nimetatud kava on poliitikaeesmärgi nr 2 erieesmärgiga nr 1 seotud ka läbi vastava temaatilise eeltingimuse. Seega on rakenduskavas loodud otsene seos käesoleva määruse alusel toetatavate tegevuste ja nimetatud strateegilise dokumendi vahel. Kuna viimane on hetke seisuga ajakohastamata, siis pole hetkel võimalik ka hinnata kooskõlastamisele esitatud määruse alusel toetust saavate projektide kooskõla nõuetekohase kliima- ja energiakavaga, mistõttu ei saa täita ka artikkel 73 lg 2 punktis i sätestatud nõudeid. Kliimaministeeriumil tuleb kooskõlastamisele esitatud määruse alusel toetuse andmise jätkamiseks koostada sisuline analüüs selle kohta, kas ja millises ulatuses kliima- ja energiakava uuendamata jätmisega seonduv struktuurivahenditest toetuse andmist mõjutab, sh milliseid muudatusi varasema versiooniga võrreldes on kavas sisse viia ning millises ajaraamis liigutakse. Eelnimetatud analüüsi alusel saame vajadusel algatada konsultatsioone Euroopa Komisjoniga, et saada kindlust, et võime rikkumismenetlusest puudutatud tegevuste rahastamisega jätkata.	seadma. Eesti riigi strateegilise planeerimise poliitikaraamastikus ei ole REKK strateegiline dokument. REKKiga ei seata Eesti riigile uusi sihte, vaid see kajastab olemasolevaid arengudokumente. Eestis REKKiga uusi võimalikke eesmäärke ega meetmeid ei kavandata, kuid liikmesriikidele kohustuslikus REKK dokumentides nõutavad eesmärgid ja meetmed sätestatakse Eestis valdkondlikes arengudokumentides ning poliitika põhialustes, mille alusel on REKK 2030 koostatud. Aastast 2019 kehtiv REKK 2030 on koostatud erinevate ministeeriumide ühistööna toetudes kehtivatele arengudokumentidele ning mitmesugustele uuringutele ja analüüsidele. Samade põhimõtete järgi toimub ka REKK 2030 uuendamine ning lähtutakse kehtivatest arengukavadest, seadustest jm arengudokumentidest. REKKi uuendamine ei mõjuta rakenduskava kohaste meetmete elluviimist ja eesmärkide täitmist, kuid meetmete mitterakendamine mõjutaks negatiivselt Eestile seatud eesmärkide täitmist ja võib kaasa tuua omakorda rikkumismenetlusi. REKKi uuendamisega võetud kohustused muutuda ei saa, sest REKK kajastab eesmärkide täitmise kava, mitte ei kehtesta kohustusi. 2025. aasta märtsis esitas Euroopa Komisjon Eestile Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 258 alusel põhjendatud arvamuse seoses sellega, et Eesti ei ole esitanud 30. juuniks 2024 lõplikku ajakohastatud REKKi vastavalt energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 lõikele 2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 (ÜSM) artikkel 73 lõike 2 punkti i kohaselt tuleb projektide rahastamisel tagada, et valitud tegevusi ei mõjutaks otseselt ELi toimimise lepingu artikli 258 kohane komisjoni põhjendatud arvamus rikkumise kohta, mis seab ohtu kulude seaduslikkuse ja korrektsuse või tegevuste tulemuslikkuse. ÜSM artikkel 97 lõike 1 kohaselt komisjon võib peatada maksed, välja arvatud eelmaksed, täielikult või
--	---

	osaliselt pärast seda, kui on andnud liikmesriigile võimaluse oma märkuste esitamiseks, juhul kui komisjon on esitanud ELi toimimise lepingu artikli 258 kohaselt põhjendatud arvamuse seoses rikkumismenetlusega küsimuse kohta, mis ohustab kulude seaduslikkust. Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 7 lõike 2 kohaselt täidab Kliimaministeerium mh järgmist korraldusasutuse ülesannet: koostab rakenduskava elluviimiseks vastavalt ÜSMi artikli 73 lõikele 1 toetuse andmise ja kasutamise tingimuste määru, käskkirja või lepingu eelnõu. ELi toimimise lepingu artikli 258 kohane komisjoni arvamus REKKi rikkumise kohta ei mõjuta eelnõu kohaseid rakenduskavaga kooskõlas valitud toetavad tegevusi, ei ohusta planeeritud kulude seaduslikkust, ei oma mõju meetme eesmärkide saavutamisele. Samuti ei mõjuta REKKi uuendamine, ehk rikkumismenetluse põhjuse kõrvaldamine, rakenduskava alusel meetme elluviimiseks planeeritud tegevusi negatiivselt ja kõik planeeritud meetmed tuleb ellu viia ka uuendatud REKK kohaselt. Seega, puudub praktiline oht kulude seaduslikkusele ja korrektsusele või tegevuste tulemuslikkusele, sest REKKi uuendamisel ei muutu meetmete rakendamisega seotud riikliku kliimapoliitika eesmärgid ning juba rakendavate või kehtestavate meetmete eesmärgid. Uuendatud REKKi koostab ja esitab Euroopa Komisjonile Kliimaministeerium tagades selles igakülgse rakenduskavas planeeritud meetmetega arvestamise.
2. Eelnõu punktiga 28 muudetakse § 23 lõike 4 punkti 3, mis sisaldab § 6 lõigetes 11, 13, 14, 15 ja 18 toodud nõuetele vastava dokumendi esitamise nõuet. Palun jätta välja viide § 6 lõikele 18, kuna viimane tunnistatakse eelnõu punktiga 11 kehtetuks.	Arvestatud. Täpsustus dokumentidesse sisse viidud.
Märkuse esitaja: Päästeamet	
1. Eelnõu punkt 10 sätestab määru paragrahvi 6 lõike 15 järgmiselt: „Korstnasüsteemid, ahjud	Arvestatud. Punkt 10 sõnastust korrigeeritud.

ning pliidad peavad olema energiatõhusad ja kasutamiseks ohutud ning need peab olema ehitatud või paigaldanud asjakohast kutsetunnistust omav pottsepp. Eeldatakse, et korstnasüsteemid, ahjud ning pliidad on energiatõhusad ja ohutud, kui nende ehitamisel on järgitud standardit EVS-EN-15544, EVS-EN 15250 või muud samaväärset dokumenti. Tootja toodetud kütteseadme peab paigaldama vastaval alal tegutsev ettevõtte.“. Eelnõu punkt 10 viimane lause kohustab tootja toodetud kütteseadet paigaldama vaid vastaval alal tegutseva ettevõtte poolt. See ei ole kooskõlas tuleohutuse seadusega (edaspidi TuOS), mis määratleb, et tahkekütusel töötava kütteseadme, sealhulgas ahju, kamina, pliidi ja korstna paigaldamise või ehitamise võib teha vaid pottsepp, kellel on vastav kutsetunnistus. Seega, TuOS § 9 lõige 1 ei anna alust nõuda, et kütteseadme paigaldajaks võib olla üksnes ettevõtte, vaid määrab nõudeks pädevuse ja kutsetunnistuse. TuOS § 9 lg 1 ei kohusta kütteseadet paigaldama vastaval alal tegutseva ettevõtja poolt. Seega, kui keegi pakub teenusena tahkekütusel töötava kütteseadme, korstna ja ühenduslõõri ehitamist või paigaldamist, peab tal selleks olema pottsepa kutsetunnistus. Eelnõu punkt 10 viimane lause võib eksitada toetuse taotlejat/saajat, kuna arvatakse, et ettevõttel on õigus paigaldada kütteseadet, kuigi tegelikult on selleks vajalik just kutsetunnistus ja pädevus vastava töö teostamiseks. Võttes aluseks eeltoodu, teeb Päästeamet ettepaneku jätta välja eelnõu punkti 10 viimane lause.	
Märkuse esitaja: Rahandusministeerium	
Rahandusministeerium ei kooskõlasta kliimaministri 14. augusti 2023. a määruse nr 47 „Elamute liitumise kaugküttevõrkudega või tahkel kütusel põhineva kütteseadme uuendamise toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027“ muutmise eelnõud. 2025. aasta märtsis esitas Euroopa Komisjon Eestile Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 258 alusel põhjendatud arvamuse seoses sellega, et Eesti ei ole esitanud 30. juuniks 2024 lõplikku ajakohastatud riiklikku energia- ja kliimakava vastavalt energialiidu ja kliimameetmete	Mittearvestatud. Seisukoht välja toodud Riigi Tugiteenuste Keskuse märkuse juures.

juhtimist käsitleva määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 lõikele 2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 (edaspidi *ÜSM*) artikkel 73 lõike 2 punkti i kohaselt tuleb projektide rahastamisel tagada, et valitud tegevusi ei mõjutaks otseselt ELi toimimise lepingu artikli 258 kohane komisjoni põhjendatud arvamus rikkumise kohta, mis seab ohtu kulude seaduslikkuse ja korrektsuse või tegevuste tulemuslikkuse. ÜSM artikkel 97 lõike 1 kohaselt komisjon võib peatada maksed, välja arvatud eelmaksed, täielikult või osaliselt pärast seda, kui on andnud liikmesriigile võimaluse oma märkuste esitamiseks, juhul kui on täidetud üks järgmistest tingimustest: d) komisjon on esitanud ELi toimimise lepingu artikli 258 kohaselt põhjendatud arvamuse seoses rikkumismenetlusega küsimuse kohta, mis ohustab kulude seaduslikkust ja korrektsust. „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavas 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi „(i) energiatõhususe edendamine ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine“ investeringute põhjenduses on ühe alusdokumendina välja toodud „Eesti riiklik energia ja kliimakava aastani 2030“, lisaks on nimetatud kava antud erieesmärgi üheks eeltingimuseks. Sellega on rakenduskavas loodud otsene seos käesoleva määruse alusel toetatavate tegevuste ja nimetatud strateegilise dokumendi vahel. Seega ei ole võimalik täita Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikkel 73 lõike 2 punkti i ehk ei ole tagatud, et valitud tegevusi otseselt ei mõjuta ELi toimimise lepingu artikli 258 kohane komisjoni põhjendatud arvamus rikkumise kohta, mis seab ohtu kulude seaduslikkuse ja korrektsuse või tegevuste tulemuslikkuse. Palume kliimaministeeriumil esitada põhjalik analüüs vastavalt korraldusasutuse antud lähteülesandele ning palume infot, millises ajaraamis liigutakse edasi riikliku energia- ja kliimakava ajakohastamisega. Eelnimetatud põhjalik analüüs on sh oluline ka vajadusel Euroopa Komisjoniga konsultatsiooni algamiseks, et saada nende seisukoht.

Kommentaar: Eelnõu seletuskirjast ja rakenduskava vaheülevaate sisendist nähtub, et taotlusvoorudesse ei ole taotlejaid tulnud loodetud mahus ning huvi on väike ja seetõttu on soov toetuse andmise tingimusi veelgi lõdvendada ning laiendada. Näeme, et sellega ei ole tagatud vahendite eesmärgipärane ja sihipärane kasutus.	Mittearvestatud. Määruse muudatus on vajalik, et täpsustada määruses toodud tingimusi. Kuna selle meetme töötasime välja esmakordselt, siis selgusidki muudatuse vajadused peale taotluste menetlemisi ja toetuse andmisi. Esitatud kommentaar on subjektiivne, ei tugine faktidele ega vasta Kliimaministeeriumi poolt antava toetusmeetme rakendamise tegevustele.
Märkuse esitaja: Regionaal- ja põllumajandusministeerium	
Toetuse andmise eesmärk on parandada tiheasustuspiirkondade õhukvaliteeti. Toetusmeetme aluseks oleva kohtkütte piirkondade ja kütteseadmete kaardistuse (2020) kohaselt elab Eesti linnades üle 270 000 elaniku kõrgema kohtküttest tuleneva õhusaaste piirkonnas. Rakenduskavas on seatud 2029. aasta sihttasemeks toetada küttesüsteemi parandamist kokku 2350 eramus. Arvestades, et meetmeks eraldatud vahendid võimaldavad toetada vaid väga väikest osa sihtrühmast ning enamik sihtrühmast peab küttesüsteemi uuendamist ise rahastama, on oluline kasutada neid avaliku sektori vahendeid säästlikult ja vajaduspõhiselt. Loobudes voorulisest taotlemisest, mille puhul pingerea koostamise aluseks oli taotleja eelmise kalendriaasta maksustatava tulu, kaob meetmest fookus sihtrühmale, kellel endal puuduvad eeldatavalt vahendid küttesüsteemi parandamiseks. Seetõttu on jooksva taotlemisel võrreldes varasemaga oluline pöörata rohkem tähelepanu toetusmäärade eristamisele, võttes arvesse kinnisvara väärtuse piirkondlikku erinevust. Kõrgema kinnisvara hinnatasega piirkondades kanduvad küttesüsteemi parandamise investeeringud otseselt üle vara turuväärtuse kasvu, mistõttu ei ole avalike vahendite kasutamise säästlikkuse seisukohast põhjendatud ega vajalik kulude samaväärne kompenseerimine madalama kinnisvarahinnaga piirkondadega.	Mittearvestatud. Kliimaministeerium annab toetusi eraisikutele ning antud väide ei tugine faktidele, mistõttu ei ole võimalik seda arvestada. Toetuse andmisel paraneb õhukvaliteet. Kui selle käigus suureneb ka eraisikute kinnisvara hind, siis meie toetuse eesmärgist lähtuvalt me ei analüüsi ei enne ega pärast toetuse saamist eraisikute kinnisvara hinda. Väiksema sissetulekuga elanikel oli võimalik toetusi taotleda, kuid seda ei kasutatud olulises mahus ära. Seega ei ole põhjendatud III vooru tegemine voorulisena ja pingerea alusel. Avalike vahendite kasutamise säästlikkuse seisukohast on just oluline selle eesmärgipärane kasutamine ja antud meetmes on selleks õhukvaliteedi parandamine. Regionaal- ja põllumajandusministeerium peab omaltpoolt looma rohkem võimalusi äärealade elu ja tegevuste toetamiseks tervikuna. Antud toetusmeetme eesmärgipärane kasutamine peab tagama avalike vahendite säästliku ja sihtotstarbelise kasutamise.
Eelnõu kohaselt on kavas jätkata Ida-Viru, Jõgeva ja Valga maakonna linnades 70% toetusmäära rakendamist. Kõikjal mujal on kavas rakendada ka jooksva taotlemisel ühetaolist 50% toetusmäära. See tähendab, et Tallinna Pirita, Kristiine ja Kesklinna linnaosade majaomanikud saavad, vajadusest olenemata, toetust samadel tingimustel Tapa,	Mittearvestatud. Olete andnud hinnangu arvestades Teie ministeeriumi prioriteete, kuid meie ülesanne on tagada, et toetavad tegevused peavad olema ka peale määruse muudatust kooskõlas õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riikliku programmiga aastateks 2020–2030, mis omakorda tugineb muuhulgas nt

Kilingi-Nõmme, Võru ja teiste väikelinnadega. Kooskõlastame eelnõu tingimused, et Harju ja Tartu maakonna linnades, milles on võrreldes teiste maakondadega oluliselt kõrgem kinnisvara väärtus, alandatakse toetusmäära 30%-ni sarnaselt teistele Kliimaministeeriumi eramute ja korterelamute rekonstrueerimise meetmetele.	arengudokumendile: Eesti kliimapoliitika põhialused aastani 2050. Määrusega panustame just nende eesmärkide täitmisesse.
Samuti juhime veelkord tähelepanu mitteametlikul kooskõlastusringil väljatoodule, et loobudes voorulisest taotlemisest, mille puhul pingerea koostamise aluseks on taotleja eelmise kalendriaasta maksustatav tulu, on mõistlik eeldada, et võrreldes varasemaga suureneb taotlemisaktiivsus just nendes abikõlblikes piirkondades, kus eramute hinnatase ning eramajaomanike sissetulekud on keskmisest kõrgemad – Harju ja Tartu maakonna linnade eramupiirkonnad. Selleks, et oleks võimalik tagada meetme kui terviku positiivne mõju regionaalsete erisuste vähendamisele inimeste rahulolule oma elukeskkonnaga, soovitame meetme vabad vahendid teha taotlemiseks kättesaadavaks osade kaupa. Juhul kui jooksva taotlemisega muutub oluliselt taotlejate profiil, annab see võimaluse veel uuesti enne perioodi lõppu korrekture teha.	Mittearvestatud. Juhul, kui peaks selguma, et toetusi soovitakse rohkem, kui meil vahendeid on, siis soovime teha võimaluse tekkimisel ülebroneeringuid.